

Renginių ciklas minint Lietuvos žydų genocido dieną

Lietuvos žydų genocido dieną, rugsėjo 23-ąją, Kupiškio rajono bibliotekininkai, muziejininkai, talkinant Kupiškio Povilo Matulionio progimnazijos ir Subačiaus gimnazijos bendruomenėms, Panevėžio Vytauto Mikalausko menų gimnazijai, Kupiškio meno mokyklos Subačiaus muzikantams, Kupiškio kultūros centro Subačiaus padaliniiui, Subačiaus seniūnijai ir Subačiaus bendruomenei, organizavo Lietuvos žydų genocido dienas skirtą renginį, vykusį įvairiose rajono vietose.

Aušrinė MERKYTĖ

PAGERBTI NUŽUDYTI KUPIŠKĖNAI

Rugsėjo 23-osios rytą Kupiškio muziejininkai, bibliotekininkai, Savivaldybės atstovai, Povilo Matulionio progimnazijos mokiniai, lydimi mokytojų, kartu su Lietuvos skautijos Panevėžio krašto Nevėžio tunto Unės Babickaitės skautų draugovės nariais pagerbė Holokausto aukų atminimą Kupiškio laisvamanių ir Kupiškio žydų senosiose kapinėse prie nužudytų aukų memorialų.

Kupiškio žydų palikuonės Nadieždos Nechos Krakovskajos perduotas žvakes Laisvamanių kapinėse senelių Chanos Lėjos

Šlamovos ir Mendelio Smilgos atminimui uždegė Kupiškio rajono savivaldybės mero patarėja Auksė Čepelė, perduotą puokštę padėjo Kupiškio muziejaus muziejininkė istorikė Aušra Jonušytė.

PRISIMINTI SUBATĖNAI IR JŲ GELBĖTOJAI

Kupiškio kultūros centro Subačiaus padalinyje įvyko knygos „Kupiškėnai – žydų gelbėtojai“ pristatymas, kur dalyvavo Jungtinių Amerikos Valstijų organizacijos „Prisimenant litvakus, Inc.“ („Remembering Litvaks, Inc.“) prezidentas Philip Shapiro (Filip Šapiro) su žmona Aldona, Kupiškio rajono savivaldybės vicemeras Valdas Šateika. Prieš renginį aplankyti Pasaulio tautų teisuolių Elenos ir Juozapo Markevičių, jų dukros Marijonos Markevičiūtės-Rytmetienės kapai ir uždegtos žvakelės.

Svečias iš Jungtinių Amerikos Valstijų dėkojo už istorinės atminties išsaugojimą ir tyrimus, geru žodžiu minėdamas istorikę Aušrą Jonušytę, neseniai apdovanotą Rubino Būno premija. Akcentavo, kad svarbu ir toliau tęsti pradėtus darbus, pasitelkiant vietos bendruomenes.

Leidinio sudarytoja muziejininkė A. Jonušytė papasakojo leidinio atsiradimo istoriją.

Nukelta į 5 p.

Pagerbiant Holokausto aukų atminimą, prie paminklo Kupiškio laisvamanių kapinėse dedami akmenukai. Iš dešinės: Kupiškio muziejaus muziejininkė Aušra Jonušytė, Kupiškio rajono savivaldybės mero patarėja Auksė Čepelė ir Kupiškio muziejaus muziejininkė Miglė Zakaruskaitė. Gytės Jakubkaitės nuotrauka

Renginių ciklas minint Lietuvos žydų genocido dieną

Koncertavo Kupiškio meno mokyklos Subačiaus padalinio muzikantės.

Atkelta iš 3 p.

Dėkojo Pasaulio tautų teisuolių Elenos ir Juozapo Markevičių anūkui Vidmantui Markevičiui, visiems garsios Markevičių šeimos palikuonims, kitiems, daug prisidėjusiems, kad atsirastų toks leidinys.

Pasaulio tautų teisuolių Elenos ir Juozapo Markevičių anūkas Vidmantas Markevičius prisiminė senelių ryžtą gelbėti persekiojamus žmones.

Mokytojas Jonas Babickas apžvelgė Subačiaus krašto kunigų ir pasauliečių žydų gelbėtojų ir išgelbėtųjų likimus, jų svarbą Lietuvos istorijai ir ateičiai.

Kupiškio rajono vicemeras Valdas Šateika didžiąsiai subatėnų lietuvių ir žydų draugystę tarpukariu, kvietė neužmiršti nekaltai nužudytų žydų atminimo.

Po leidinio pristatymo renginio dalyviai apsilankė Subačiaus žydų žudynių vietoje ir kapavietėje Kupiškio rajono Ilčiūnų kaime. Subačiaus gimnazijos mokiniai, „Atminties maršo“ dalyviai, iš vakaro buvo uždegę žvakutes. „Prisimenant litvakus, Inc.“ prezidentas F. Šapiro perskaitė dvi maldas hebrajų kalba. Pirmosios metu meldėsi skaitydamas: „Te jų sielos susilieja su amžinybe, te galingsingasis saugo jų sielas, te jų sielos susijungia su amžinybe. Tesiils ramybės je visi šioje palaidojimo vietoje.“ Antra malda – gedinčiųjų, bet joje

neminima mirtis, ji yra Dievo pašlovinimo malda. Tai Kadišo malda, parašyta aramėjų kalba, kuria kalbėjo ir Jėzus Kristus. O po kiekvienos eilutės susirinkusieji tardavo žodį „Amen“.

Subačiaus seniūnijos seniūnė Laisva Čiuliepinė pakvietė pagerbti nekaltai nužudytų atminimą uždegtam žvakeles ir padedant atsivėžtus akmenėlius.

LEIDINYS „PASAKOJIMAI IŠ TĖVO NAMŲ“

Kupiškio viešojoje bibliotekoje pristatyti du projektai – leidinys „Pasakojimai iš tėvo namų“ ir informacinis stendas „Kupishok štetlas“.

Kupiškio viešosios bibliotekos direktoriaus pavaduotoja kultūrai ir projekto vadovė Skaistė Bakaniėnė skaitė knygoje aprašomas vaikų išdaigas, įvairius atsitikimus, šeimos bendravimo subtilybes, prekių įsigijimo ir išdėstymo parduotuvėje ypatumus, aprašomas įvairias Kupiškio vietas. Kvietė knygos atsiradimo istoriją papasakoti „Prisimenant litvakus, Inc.“ prezidentą F. Šapiro ir jo žmoną. Svečias akcentavo, kad svarbu žinoti ne tik Holokausto baisybes, bet ir tai, kas vyko iki Antrojo pasaulinio karo, koks gyvenimas virė miestuose ir miesteliuose. Koks žydų likimas po Holokausto, ar jie išsigelbėjo, ar buvo nužudyti. At-

Leidinio „Kupiškėnai – žydų gelbėtojai“ pristatymo metu. Iš dešinės: organizacijos „Prisimenant litvakus, Inc.“ („Remembering Litvaks, Inc.“) prezidentas Philip Shapiro (Filipas Šapiro), Kupiškio muziejaus muziejininkė istorikė Aušra Jonušytė, Pasaulio tautų teisuolių Elenos ir Juozapo Markevičių anūkas Vidmantas Markevičius, Aldona Shapiro (Aldona Šapiro) ir Pasaulio tautų teisuolių Elenos ir Juozapo Markevičių anūkas Antanas Rytmetis. Gytės Jakubkaitės nuotraukos

minties knygose aprašoma buitį, gyvenimas, iškilūs žmones, kultūra, civilizacija nuo tada, kai jie įsikūrė tuose miesteliuose. Kupiškis mena trijų šimtų metų žydų istoriją. Svečias prisiminė, kaip aplankė Ann Rabinowitz (Ana Rabinovič) Floridos valstijoje Majamyje.

Ji yra Kupiškio žydų palikuonių organizacijos vadovė ir asmeniškai pažinojo knygos „Pasakojimai iš tėvo namų“ autorių Šlomo Kodesh (Šlomo Kodešą), kilusį iš Kupiškio. Jis buvo tas žmogus, kuris sukūrė bendrinę hebrajų kalbą, suteikė žydus Izraelyje, kad jie išmoktų hebrajų kalbą, kuri yra valstybės kalba.

Autorius knygą „Pasakojimai iš tėvo namų“ rašė hebrajų kalba. A. Rabinovič pastangomis ši knyga iš hebrajų kalbos išversta į anglų kalbą.

Tarp angliškai kalbančiųjų minėta knyga žinoma kaip „Kupiškio atminties knyga“. Svečias džiaugėsi, kad dėka nuostabių žmonių, kurie išvertė ją į lietuvių kalbą, turime nuostabių leidinių.

Mintis apie leidinį išsakė Kupiškio viešosios bibliotekos direktorius Algirdas Venckus, dėkojo Geros valios fondui, Kupiškio rajono savivaldybei, organizacijai „Prisimenant litvakus, Inc.“

INFORMACINIS STENDAS „KUPISHOK ŠTETLAS“

Projekto „Kupishok štetlas“ vadovė, bibliotekininkė Giedrė Papučkaitė, pristatė štetlą ne tik kaip nedidelį žydų miestelį ar miesto dalį, bet ir kaip gyvą bendruomenę, turėjusią savo šventes, papročius, tradicijas ir kasdienybę. Kvietė susipažinti su Kupiškio žydų bendruomene, išvysti buvusias sinagogas, mokyklą, parduotuves, šeimų namus, ir išlikusius, ir dingusius laiko tėkmėje. Visa tai perteikiama nuotraukomis ir tekstais, kad kiekvienas lankytojas galėtų iš arčiau prisiliesti prie šios unikalių istorijos.

Bibliotekininkė sakė, kad šis kultūros darbas skirtas mokiniams, lankytojų grupėms, turistams, visiems, kurie domisi Kupiškio miesto praeitimi. Jis bus ilgalaikė švietimo, kultūros ir istorijos priemonė, papildanti bibliotekos edukacinę programą „Kupiškio žydų kelionė: pažinkime jų kasdienybę ir tradicijas“.

Renginio dalyviams ir garbiems svečiams koncertavo Panevėžio Vytauto Mikalausko menų gimnazijos muzikantai. Dovanotos dar dažais kvepiančios knygos „Pasakojimai iš tėvo namų“.

Knygos „Pasakojimai iš tėvo namų“ pristatymo metu. Iš kairės: Aldona Shapiro (Aldona Šapiro), organizacijos „Prisimenant litvakus, Inc.“ („Remembering Litvaks, Inc.“) prezidentas Philip Shapiro (Filipas Šapiro), knygos „Pasakojimai iš tėvo namų“ projekto vadovė, Kupiškio viešosios bibliotekos direktoriaus pavaduotoja kultūrai Skaistė Bakaniėnė ir direktorius Algirdas Venckus.

Antrąjį projektą „Kupishok štetlas“ pristatė jo vadovė, bibliotekininkė Giedrė Papučkaitė. Miglės Zakaruskaitės nuotraukos